

## “ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက ကောက်ခံလျက်ရှိသော အခွန်အကြောင်းသိကောင်းစရာများ ”

### ရည်ရွယ်ချက်

၁။ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် ပြည်သူလူထုများအနေဖြင့် အခွန်အကြောင်းကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာသိရှိနားလည်ပြီး အများပြည်သူအကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်ထည့်ဝင်ရသော အခွန်တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာထမ်းဆောင်နိုင်စေရန်၊ ကျသင့်သောအခွန်တာဝန်များကို ကြည်သာ ပျူငှာစွာ ပေးဆောင်လိုစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်စေရန်နှင့် ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပုဒ်မ ၃၈၉ အရ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေအရပေးဆောင်ရမည့် အခွန် အကောက်များကို ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိသည်ဟု နားလည်သိရှိနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

### အခွန် နှင့် အခ (အခကြေးငွေ)

#### အခွန် (Tax)

၂။ အခွန်ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်သူများ၏အကျိုးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ကျခံဆောင်ရွက်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများ အနေဖြင့်လည်းကောင်း မထည့်မနေရ ထည့်ဝင်ရမည့်ငွေ ဖြစ်သည်။ အခွန်၏အင်္ဂါရပ်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည် -

- (က) နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်အကောက်များကို ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိပြီး ပေးဆောင်ရန် ဆန္ဒရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ ပေးဆောင်ရမည် ဖြစ်ခြင်း၊
- (ခ) နိုင်ငံသားဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်စေ နိုင်ငံတော်အတွင်း နေထိုင်ရခြင်းအကြောင်း ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝင်ငွေနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုများကြောင့်လည်းကောင်း ပေးဆောင်ရခြင်း၊
- (ဂ) စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်အတွင်းဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ပေးဆောင်ရခြင်း၊
- (ဃ) ထိုသို့ပေးဆောင်ရခြင်းကြောင့် သီးခြားအကျိုးခံစားခွင့်မရှိဘဲ အများပြည်သူတစ်ဦး အနေဖြင့်သာ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိခြင်း။

## အခ (Fees)

၃။ အခကြေးငွေဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ ပေးဆောင်ရသော အခ(အခကြေးငွေ)များ ဖြစ်ပြီး ပေးဆောင်ရသူအနေဖြင့် တိုက်ရိုက်အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိကာ အပေးအယူသဘောမျိုးဖြစ်သည်။ အခ(အခကြေးငွေ) သဘောသဘာဝအရ ပေးဆောင်သူက မိမိ၏ဆန္ဒအရ မိမိ၏ကိုယ်ကျိုးစီးပွား အတွက် ပေးဆောင်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ (ဥပမာ-လမ်း/တံတားဖြတ်သန်းခများ၊ စည်ပင်လိုင်စင်ခများ) စသည့် လမ်း/တံတားအသုံးပြုသူတစ်ဦး၊ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးသည် အဆိုပါအခကြေးငွေ ပေးဆောင်ပြီးမှသာ လမ်း/တံတားဖြတ်သန်းခွင့်၊ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့်များ ရရှိမည်ဖြစ်သဖြင့် ၎င်း၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွား အတွက် တိုက်ရိုက်အကျိုးသက်ရောက်မှု ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

## အခွန်ကောက်ခံခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

၄။ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် ပြည်သူများအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှု လုံခြုံချောမွေ့စေရေး၊ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းများအား လစာနှင့် စရိတ်ချီးမြှင့်နိုင်ရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးအတွက် ကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်နိုင်ရေး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပြည့်စုံရေး အစရှိသည့် နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများ အတွက် အသုံးစရိတ်များ ကာမိစေရန် ဘဏ္ဍာငွေရရှိရေးနှင့် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးရည်မှန်းချက်များကို အထောက်အကူပြုရေး စသည့် ရည်ရွယ်ချက်များအပေါ်တွင်သာ အခြေပြုကောက်ခံခြင်းမဟုတ်ဘဲ အောက်ပါရည်ရွယ်ချက်များကိုပါ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကောက်ခံခြင်း ဖြစ်ပါသည် -

- (က) နိုင်ငံတော်တွင် ညီညွတ်မျှတသော အရအသုံး ငွေကြေးစနစ်ပေါ်ပေါက်စေပြီး ငွေကြေး လည်ပတ်မှုကို မှန်ကန်စေ၍ ငွေကြေးဖောင်းပွမှုများ မပေါ်ပေါက်အောင် ထိန်းသိမ်းပေးရန်၊
- (ခ) ပြည်တွင်းစားသုံးမှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စုဆောင်းမှုတို့ကို အခွန်စနစ်ဖြင့် ထိန်းညှိပေးရန်၊
- (ဂ) ကုန်ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်မှုအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊
- (ဃ) ဓနအင်အားမျှတစေရန်၊ (ဝင်ငွေဖြန့်ဖြူးမှု ညီမျှစေရန်)
- (င) နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး နှင့် စီးပွားရေးရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊
- (စ) သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် အခွန်အကောက်စနစ်ဖြင့် ထိန်းညှိပေးရန်၊
- (ဆ) အရက်၊ စီးကရက် စသော တားမြစ်လိုသည့် ကုန်စည်များကို အခွန်အကောက်စနစ်ဖြင့် ဟန့်တားနိုင်ရန်။

### အခွန်အမျိုးအစားများ

၅။ အခွန်ကို အဓိကအားဖြင့် တိုက်ရိုက်ခွန်နှင့် သွယ်ဝိုက်ခွန်ဟူ၍ (၂)မျိုး ခွဲခြားထားပါသည် -

- (က) တိုက်ရိုက်ခွန် ဆိုသည်မှာ အခွန်ထမ်းမှထမ်းဆောင်ရမည့် ကျသင့်အခွန်ငွေကို မိမိအမည်ဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ တိုက်ရိုက်ပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစား ဖြစ်ပါသည်။ အခြားသူထံမှ ကောက်ခံပြီး မိမိအမည်ဖြင့် ပေးသွင်း၍မရသော အခွန်ဖြစ်သည်။ အခွန်တာဝန်မှာ အခွန်ထမ်းအပေါ်တွင် တိုက်ရိုက်ကျရောက်သည်။ (ဥပမာ- ဝင်ငွေခွန်)
- (ခ) သွယ်ဝိုက်ခွန် ဆိုသည်မှာ လုပ်ငန်းရှင်/ဝန်ဆောင်မှု ဆောင်ရွက်ပေးသူများသည် ကုန်စည်ကို ဝယ်ယူစားသုံးသူ/ဝန်ဆောင်မှုရယူသူများထံမှ ကျသင့်အခွန်ငွေများကို ကောက်ခံ၍ မိမိအမည်ဖြင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ လွှဲပြောင်းပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစား ဖြစ်ပါသည်။ အခွန်တာဝန်မှာ လုပ်ငန်းရှင်အခွန်ထမ်းအပေါ်တွင် တိုက်ရိုက်မကျရောက်ဘဲ ကုန်စည်ဝယ်ယူစားသုံးသူ/ ဝန်ဆောင်မှုရယူသူများ အပေါ်တွင် ကျရောက်ပါသည်။ (ဥပမာ- ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်)

### နိုင်ငံတော်၏ အခွန်အကောက်ဖွဲ့စည်းထားရှိမှု

၆။ ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေအတွက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန (၁၀)ခုနှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီတို့က အခွန်အကောက်အမျိုးအစား (၂၅)မျိုးကို အောက်ပါအခွန်အုပ်စုကြီး (၄)မျိုး ခွဲခြား၍ ကောက်ခံလျက်ရှိပါသည် -

- (က) ပြည်တွင်းထွက်ကုန်နှင့် ပြည်သူပြည်သားများသုံးစွဲမှုအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက်
- (ခ) ဝင်ငွေနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက်
- (ဂ) အကောက်ခွန်
- (ဃ) နိုင်ငံပိုင်သယံဇာတများ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက်

### ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက ကောက်ခံလျက်ရှိသော အခွန်အမျိုးအစားများ

၇။ ၂၀၂၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု၏ အခွန်အကောက်ဥပဒေဇယား(၁)အရ ၂၀၂၅-၂၀၂၆ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက် ပြည်ထောင်စုအစိုးရက ကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက်(၂၅)မျိုး၏ ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက် စုစုပေါင်းမှာ ကျပ် (၁၀,၉၁၂.၅၇၇) ဘီလီယံဖြစ်ပြီး ကောက်ခံရမည့် အခွန်အကောက် စုစုပေါင်း၏ ၈၆% ကျော်အား ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူကောက်ခံပေးရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက ကောက်ခံလျက်ရှိသည့် အခွန်အမျိုးအစား (၆)မျိုးမှာ -

## (က) ဝင်ငွေခွန်

၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေအရ ဝင်ငွေနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့် အခွန်ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ် (၄,၂၉၀.၇၄၃) ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။

## (ခ) ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဥပဒေအရ ပြည်တွင်း၌ ကုန်စည်ထုတ် လုပ်ရောင်းချခြင်း၊ ကုန်စည်တင်သွင်းခြင်း၊ ကုန်သွယ်မှုဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှု ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန် ဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလ လျာထားချက်မှာ ကျပ် (၃,၀၄၄.၄၇၁) ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။

## (ဂ) အထူးကုန်စည်ခွန်

၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ်- ၁၁၊ အထူးကုန်စည်ခွန် ဥပဒေအရ သတ်မှတ်ထားသည့် အထူးကုန်စည်များ(ကန့်သတ်လိုသည့်ကုန်စည်များ) တင်သွင်းခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် တင်ပို့ခြင်းများအပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန် ဖြစ်ပါ သည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ် (၁,၇၃၁.၅၉၆) ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။

## (ဃ) တံဆိပ်ခေါင်းခွန်

၁၈၇၀ပြည့်နှစ်၊ ရုံးခွန်အက်ဥပဒေနှင့် ၁၈၉၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတံဆိပ်ခေါင်း အက်ဥပဒေတို့အရ စာမှတ်စာတမ်းများတင်သွင်းခြင်းနှင့် စာချုပ်စာတမ်းများချုပ်ဆို ခြင်းတို့အပေါ် ရုံးခွန်/ တံဆိပ်ခေါင်းခွန်များ ထမ်းဆောင်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံ ရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ် (၂၅၂.၄၁၇) ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။

## (င) အောင်ဘာလေသိန်းဆုခွန်

အောင်ဘာလေသိန်းဆုဌာနခွဲမှ လစဉ် ဖြန့်ဖြူးရောင်းချလျက်ရှိသော အောင်ဘာ လေ သိန်းဆုထိလက်မှတ်နှင့် အောင်ဘာလေ Online သိန်းဆုထိတို့၏ ရောင်းရငွေမှ ၇၀% ကို ထိဆုငွေအဖြစ် ခွဲဝေပေးပြီး ကျန် ၃၀% ကို အောင်ဘာလေသိန်းဆုခွန်အဖြစ် ကောက်ခံပါသည်။ အောင်ဘာလေသိန်းဆုထိမှ ထုတ်ယူရရှိသည့် ဆုငွေအပေါ်တွင် ဝင်ငွေခွန် ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ် (၂၆.၈၀၄) ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။

## (စ) ရတနာခွန်

၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၈၊ ပြည်ထောင်စု၏ အခွန်အကောက်ဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၃ နှင့် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ်(၈၆/၂၀၁၉)တို့အရ ကျောက်မျက်ရတနာများ ရောင်းချခြင်းအပေါ် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာ ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ရောင်းချသူနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနတို့က ကောက်ခံ၍ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသို့ လွှဲပြောင်းပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ ကောက်ခံရမည့် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ် (၅၃.၉၇၀) ဘီလီယံ ဖြစ်ပါသည်။

၈။ နိုင်ငံတော်က ကောက်ခံရရှိသည့် အခွန်အကောက်များအား နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး လုပ်ငန်းများဖြစ်သော ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားရရှိရေး အစရှိသည့် အများပြည်သူအကျိုးအတွက်လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဥပဒေအရ ကျသင့်အခွန်များအား သတ်မှတ်ကာလအတွင်း မှန်မှန်ကန်ကန်၊ ပြည့်ပြည့်ဝဝ ပေးဆောင်ကြပါရန် အလေးအနက် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

အသေးစိတ်သိရှိလိုပါက အခွန်ထမ်းဝန်ဆောင်မှုမဟုတ်အဖွဲ့ရုံး(ရန်ကုန်)၊ အမှတ်-၁၂၈/၁၃၂၊(ဒုတိယထပ်နှင့် တတိယထပ်)၊ ပန်းဆိုးတန်းလမ်း(အလယ်ဘလောက်)၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ဖုန်း-၀၁-၈၃၈၉၃၁၊ ၀၁-၈၃၈၉၃၂ သို့မဟုတ် အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး(နေပြည်တော်)၊ ရုံးအမှတ်(၄၆)၊ ဖုန်း-၀၆၇-၃၄၃၀၅၂၊ ၀၆၇-၃၄၃၀၅၄၄ သို့မဟုတ် အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး(မန္တလေး)၊ ၆၅လမ်း၊ ၂၂ x ၂၃ လမ်းကြား၊ အောင်မြေသာစံမြို့နယ်၊ ဖုန်း-၀၂-၄၀၃၀၁၉၂၊ ၀၂-၄၀၃၀၆၃၈၊ ၀၂-၄၀၃၀၆၃၉ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်အခွန်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးများသို့ ရုံးချိန်အတွင်း စုံစမ်းမေးမြန်းနိုင်ပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ Website ဖြစ်သော [www.ird.gov.mm](http://www.ird.gov.mm) သို့ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှု လေ့လာနိုင်ပြီး လိုအပ်သည့် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ လက်ကမ်းစာစောင်နှင့် ပုံစံများကိုလည်း download ရယူနိုင်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန